

VÍKEND

Co jsme jedli před 25 lety. A co jíme teď

Rozhovor Daniela Kaisera s Andrejem Babišem

LIDOVÉ NOVINY

SOBOTA 7. ZÁŘÍ A NEDELE 8. ZÁŘÍ 2013

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

CENA 19 Kč

Platy rostou, ale koupíme si za ně méně

Inflace ukousla z mezd víc, než o kolik se zvedly. Nejvíce si pohoršili horníci. Další růst v nedohlednu

ONDŘEJ LINC

PRAMA Česko je venku z dlouho-trvající recese, potvrzují nová čísla. Jenomže v peněžních českých zaměstnanců se tato dobrá zpráva ještě neprojevila.

Průměrná mzda se v pololetí podle statistik sice zvýšila o 297 korun na hranici 24 953 Kč, ale kvůli rostoucím cenám si za tuto sumu koupíme méně zboží než loni – zhruba o sto korun měsíčně.

Lidé v Česku tak s krátkou pře-

stávkou klesá reálná mzda již rok a půl. A kdy se konečně zvýší? „Dá se čekat, že pokud ekonomika poroste během následujících kvartálů, začne se reálná mzda zvyšovat,“ nabízí mírný optimismus analytik Komerční banky Miroslav Prager. Na závažný růst to ale neví. „Zaměstnavatelé jsou stále zdrženliví, protože situace je nejistá,“ podotýká Prager.

To potvrzuje i Pavel Juříček, viceprezident Svazu průmyslu a dopravy ČR a šéf společnosti Brano

24 953 Kč

činila v pololetí
průměrná mzda

Group: „Já bych byl velmi opatrný. Momentálně nás táhne německý průmysl, to ale může být velmi krátkodobé. U nás v Brnu sice mzdy rostly o dvě procenta, protože se nám daří, ale firmy jako třeba špičková

OKD musí snižovat platy, jinak ztrácejí.“ Právě v těžebním průmyslu mzdy na rozdíl od jiných odvětví výrazně padají. V pololetí dokonce meziročně o 2291 korun. Tento propad se může v příštích měsících ještě prohloubit, jelikož odvětví je v krizi a šeracuhelná společnost OKD, klíčový zaměstnavatel na severní Moravě, chce horníkům snížit mzdy o pětina.

Výrazně si kromě horníků pohoršili i lidé pracující v pojišťovněch a finančnictví. Těm oproti zbytku Česka za první půrok klesala průměrná mzda o více než šest procent. Dlužno ovšem dodat, že bankovnínictví vykazuje výrazně vyšší mzdy než jiné obory. Mírně si naopak ke svým strovnějším platům polepšili třeba učitelé a vědci. Právě státním zaměstnancům chce Rusnokova vláda v příštím roce přidat ještě zhruba 280 Kč měsíčně. Zvýšení už ale bude pozpůsobit nové zvolení směrnice. Výsledek je tedy nejistý. **Více čtěte na straně 9**

ČTĚTE V LN

Je možné dělat TV pro „infouše“?

SALON LN Umění milované publikum by od konce srpna mělo mít „svou“ televizní stanici – ČT art. Co je od ní realistické očekávat? Debatují o tom redaktoři LN s šéfkou kulturní redakce České televize Petrem Vánou. **strana 26**

Palast zase Němci milují

SVĚT Friedrichstadt-Palast byl vždy scénou určenou pro lidovou zábavu. Když ho měl pod palcem nacisté, po válce zase soudruzi z NDR. I dnes Palast drží tempo doby a chce směle konkurovat americké show z Las Vegas. **strana 6**

Aleš Hrdlička, osobnost USA

HORIZONT většinu svého života strávil v zahraničí, přesto zůstal vlastencem. Aleš Hrdlička, největší českoamerický vědec předválečného období, zemřel před 70 lety. **strana 12**

Sloupek LN

Polojasno

LENKA ZLÁMALOVÁ

Jásoť je ještě předčasné, ale země se snad po roce a půl konečně začíná probírat z recese. Celá ekonomika se v porovnání s loňskem sice stále propadá, ten pád už je ale méně závažný než v první čtvrtině roku. Hlubší pohled je už docela optimistický.

A protože jsme uprostřed krátké, ale o to intenzivnější předvolební kampaně, je potřeba hned na začátek říct, že na ozvěny nemají zásluhu žádné vládní investice ani podpora ekonomiky, ale vyšší zájem zahraničních zákazníků a schopnost průmyslníků přizpůsobit se novým poměrům. A protože dobré zprávy zrovna teď opravdu potřebujeme, tedy je série z čerstvých statistik.

Vývoz, který nás ze dvou třetin živí, roste o 2 procenta. Tržby průmyslníků stoupají o 7,3 procenta. Nové zakázky ze zahraničí jsou o 10,2 procenta vyšší. A hlavně už lidé po dlouhých měsících začínají znovu víc utrácet. To ukazuje, že se jim vrací důvěra. Mírně se ještě propadají investice, což je ale přirozené. Do nových projektů se většinou podnikatelé pouští, až když má plně zakázkové knižky. To stejné platí pro zvyšování platů, které sice stoupají, ale pomaleji než ceny.

Nihilistické temno posledních měsíců se začíná měnit na polojasno. Snad to do konce října alespoň trochu otevírá atmosféru a k volbám půjde co nejmenší frustrovaných toužících po autoritě, prvního ruce a nových metodách.

Brazilský sen se rozplývá. Čeští fotbalisté v kvalifikaci o mi stovčtvi pñta prohráli doma 1:2 s Arménií a po ÷tvrté domácí ztrátě za sebou jsou už téměř bez šancí na postup. Naděj jim dá jen úterní výhra v Itálii. Češi se stejně jako v předěbých zápasech trápili v koncovce. Zakavkazský tým poslal v pražském Edenu do vedení po půhodně hry Mirtčjan, v 70. minutě vyrovnal kapitán Tomáš Rosický (na snímku), v nastavení ale vrátil Arménií vedení Kazarjan. **Více čtíte na straně 17**

FOTO MAFRA - MICHAL RŮŽIČKA

Kampaň sílí: nemocenská, vyšší penze...

JAN KÁLAL
ONDŘEJ VRBA

PRAMA Do voleb zbývá za dn týdnů a kampaň sice keruje.

Favorit voleb – sociální demokracie – vyřkává se sliby, které stát vyjdou pěkně draho.

Voliče chce nalákat například na to, že budou mít znovu propištěné první tři dny nemocenské, jak upozornil server iDNES.cz. Nebo že

porodné jim stát poskytne také u druhého a třetího dítěte. A také že zvýší sazbu nemocenské.

„Stát musí být oporou občana a občan u něj musí cítit zastání.“ To bude jedna z prvních vět, jimiž dnes lídr ČSSD Bohuslav Sobotka zahájí volební turné strany. „Je nutno zrušit chybné a sociálně nespravedlivé pravidlo reformy,“ říká Sobotka lidem na Masarykově náměstí v Ostravě a podle svého tvrdě odsoudí sedm let vlády pravice.

Nicméně i sami sociální demokrate přiznávají, že sliby nebudou zadarmo. „Fiskálně sejnější závazek je, že chceme od roku 2015 vrátit valorizační důchodů na úroveň celé inflace a třetiny růstu mezd,“ řekl LN zdroj z Lidového domu. Tak se zvyšovaly peníze, než jejich růst od letoška přerušila Nečasova vláda.

Návrat k původnímu valorizačnímu schématu penzí bude stát zhruba 20 miliard ročně, placení ne mo-

cenké už v prvních třech dnech, vtzv. karenční době, přijde na další jednotky miliard.

V tomto případě ale není zatím jasné, jestli půjdou ze státní kasy, nebo z firemních rozpočtů.

Firmy o to podle očekávání netoží. „Nevyplácení náhrady mzdy za první tři dny mělo pro podniky pozitivní efekt ve snížení nemocnosti zaměstnanců,“ připomíná Milan Mostýn ze Svazu průmyslu a dopravy ČR. „Před případným

zrušením karenční doby je třeba fédně vyhodnotit, jestli by to tuzemské firmy, které se teprve vzpamatovávají po dlouhé recesi, nezastihlo zvýšenými odvody,“ dodává.

Statistiky navíc potvrzují, že stát díky zavedení karenční doby výrazně ušetřil. Zatímco loni platil nemocným 11,5 miliardy korun, v roce 2007, kdy se propištěla nemocenská i první tři dny, to bylo o 16 miliard více.

Pokračování na straně 3

LIDOVÉ NOVINY
ROČNÍK XXVI - ČÍSLO 209

lidovky.cz

NAVŠTIVTE NÁS ZPRAVODAJSKÝ
SERVER WWW.LIDOVKY.CZ

CENY V ZAHRAŘIČI
Město, Rakousko 190 Kč Slovensko 130 Kč

PŘEDPLATNE 225 555 533

Dům ze tří čtverců

V Českém ráji vznikl dům, který je moderní, a přitom přirozeně zapadá do krajiny

Úzká a dlouhá hmota domu se strmým sklonem sedlové střechy je logicky umístěna do vrstevnice Měsajského terénu

FOTO JANTESAR A ADAM GEBRIAN

Dvougenerační rodinný dům, o němž bude dnes řeč, neměl zrovna jednoduchou startovní pozici. Pozemek, na kterém měl být postaven, se totiž nacházel ve II. zóně Chráněné krajinné oblasti Český ráj.

ADAM GEBRIAN
architekt

Chráněné krajinné oblasti mají velmi přísné předpisy, což se týče nově vznikajících staveb na jejich území. Při svém vzniku mazel dům splnit řadu podmínek, které se týkaly jak formy domu – tedy pochopitelně i sklonu střechy –, tak materiálového pojetí a detailů, včetně umístění komínu a propoci okna. Návň dvojice architektů se pohybuje uvnitř těchto mantinelů a ukazuje, že místa pro hru je mezi nimi stále docela dost.

Řešením se stala dlouhá, úzká stavba, logicky osazená na vrstevnici, rovnoběž-

ně s hlavní příjezdovou cestou. Ideální situaci lehce komplikovala opačná orientace vzhledem ke světovým stranám. Fasáda orientovaná na jihozápad máří k cestě a ta s výhledem do údolí, na blízký les i vzdálené vrcholky Krkonoš se pro změnu otáčí k severovýchodu. Tuto situaci se architekti rozhodli řešit dvěma způsoby.

Stodola jako inspirace

Za prvé vnitřní prostory převládli střešními okny a v patře vynechali část podlahy, aby se světlo mohlo rozlít i do přízemí. A za druhé vytvořili dva záhlvy – přízemní lodžie, které se dají uzavřít posuvnými stěnami z modřinových prken (ze stejného materiálu je vytvořena i fasáda). Měli záhlv se nachází v menším přízemním bytě vlevo od vstupu a hlubší ve větším dvou-podlažním bytě. A právě ten pomáhá vytvářet nejzajímavější prostorovou situaci uvnitř domu.

Úzká figura domu je v přízemí ještě výrazně zúžena, téměř na polovinu. Veliké a posuvně prosklené lodžie zde nachází svůj protipól ve stejné velikosti, rovněž posuvně otevíravém otvoru orientovaném k lesu. Půdorysně nejmenší prostor přízemí, konkrétně jídelna, je ale díky již zmíněnému otvoru v podlaží patra také tím nejvyšším. V příčné průhlednosti i průchodnosti domu se autoři nechali poučit

u docela obyčejného druhu stavby – u stodoly.

V zásadě asymetrická podélná dispozice a centrální chodbou je zde vyvážena vertikálními prvky. Nosná vodorovná konstrukce je v této části řešena pomocí dřevěných lepených vazníků tak, aby nevyžadovala jinou podporu než vnější stěny. Patro je pak tvořeno klasickým trojčlenským: chodbou v podélné ose objektu a dvěma většími pokoji na obou koncích dispozice. Veškerý nábytek je řešen a pomocí vestavěných stěn od podlahy ke stropu, jak je již pro tuto dvojici architektů typické.

Jednoduchá obdélná forma stavby není kompromitována přístavkem garáže – ta je samostatně stojícím objektem. Dům si při osazení na terén nevyžádal žádné dramatické úpravy okolí, naopak se mu pokusil částečně přizpůsobit. Do obytné části se z jídelny sestupuje po třech schodech. Relativně prudký spád pozemku umožnil podskleptí plně dvě třetiny domu a zároveň je úrovňově propojit s venkovním prostředím.

Jeden z často viditelných problémů spojený se stavěním rodinných domů se týká vztahu domu a pozemku, na kterém stojí – především jejich velikosti a vzájemných proporcí. Existují tisíce příkladů rozsáhlých domů stojících na pozemcích jen o málo větších, než jsou domy samotné. To

naštěstí není tento případ. Zastavěná plocha domu činí 129 metrů čtverečních a zakoupené území má 2715. Jinými slovy, dům využívá necelých sedm procent pozemku. Díky tomu bylo možné postavit dům dostatečně daleko od cesty, a přitom ponechat celkem velký prostor na straně, kterou dům kryje.

Druhým tématem, zdánlivě možné ne tak podstatným, je u tohoto domu střešní přesah. Posledních deset až patnáct let se ve světové architektuře staly velkou módou realizace kompaktních rodinných domů na obdélníkovém půdoryse se sedlovou střechou s nulovým střešním přesahem a zvenku neviditelnými, tzv. zaškolovacími žlaby. Na avistickou fasádu pak bývá použit stejný materiál jako na šikmou část střechy, a ta tak díky své odolnosti vlastně ani chráníci střešní přesah nepotřebuje. Architekti v tomto případě naopak zvolili maximální možný přesah, který pomáhá stínit některé okenní otvory, částečně chrání před deštěm a především před sněhem dřevěnou palubu, jež sleduje obě jeho podélné fasády. Střecha je pokryta předzvětralými plásky titaninkových plechů.

Přirozená stabilita

Při pohledu od vstupu se objekt jeví jako absolutně asymetrický a tento dojem je ještě umocněn pomocí materiálů. Vstup je

z obou stran lemován kamenným obkladem, dvěma malými otvory okem vedoucích ze sociálních zařízení a rovněž dvojicí lodžii s posuvnými vraty. Všechna tato rozhodnutí dávají domu jakousi přirozenou stabilitu a pomáhají ho včlenit do úchvatného prostředí hor. Při bližším pohledu na dispozici zjistíme, že dům není symetrický pouze zdánlivě při pohledu zvenku, ale že je stavebně rozdělen na tři čtverce o rozměru asi 8x8 metrů, přičemž centrální čtverec obsahuje vstup, koupelnu a kuchyňské obou samostatných bytů a dvouramenné schodiště, které propojuje všechny tři patra.

V Českém ráji se podařilo realizovat současný dům, který naprosto přirozeně vstupuje do krajiny a nenásilně ji dotváří. Právě příklady, jako je tenhle, by mohly poštědně otáčet představou, že současná architektura není schopná dobře komunikovat s ceněným prostředím.

FAKTA

Autoři: Ián Stempel, Jan Tesal
www.stempel.cz
Dodavatel: Stavební firma Hájek, s. r. o.
Plocha pozemku: 2715 m²
Zastavěná plocha: 129 m²
Obstavený prostor: 1200 m²
Realizace: 07/2010–11/2011

Příčné prosvětlení domu inspirované průjezdnými stodolami. Prudký spád terénu umožnil úrovňové spojení sklepa. Hlavní obytná místnost s převýšenou jídelnou

NOVÁ
VÍKENDOVÁ
PŘÍLOHA

STYL

Design, umění,
architektura,
móda a doplňky

LIDOVÉ NOVINY

LIDOVÉ NOVINY
120
LET V DOBRÉ
SPOLEČNOSTI

SOBOTA 14. ZÁŘÍ A NEDĚLE 15. ZÁŘÍ 2013

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

CENA 19 Kč

Nátlak, hrozby. Tak to chodí u Zemanovců

Přijdete o jméno, měl hrozit Mynář Zemanovcům • Šlouf: Stále se cítím jako lídr

FILIP NACHTMANN

PRAHA Sami sebe označují za apoštoly Miloše Zemana. Teď, pouhých šest týdnů před volbami, mohli o svou největší devizu přijít. Alespoň to tvrdí místopředsedkyně strany Dita Portová.

Na čtvrtčním jednání předsednictva Strany práv občanů – Zemanovců, které schvalovalo lídry krajských kandidátek, měl hradní kancléř a šéf zlínské buňky SPOZ Vratislav Mynář vyhrožovat ultimátem: pokud na kandidátce zůstane Miroslav Šlouf, složí prezident Miloš Zeman funkci čestného předsedy a zakáže používat přízvisko Zemanovci v logu a názvu strany. O problémech informoval včera jako první server Týden.cz.

„Pan Mynář to skutečně řekl. Ale já tomu, co neslyším z úst pana prezidenta, nevěřím. Protože už dříve nám Mynář vzkazoval různé věci od pana prezidenta, které nebyly Milošem Zemanem nikdy vyřčeny,“ řekla LN Portová.

Jako jediná se během jednání zastala Miroslava Šloufa. A možná i kvůli tomu byla nečekaně z prvního místa plzeňské kandidátky odsunuta až na čtvrtou, v podstatě nevolitelnou příčku.

„Na rozdíl od paní Portové musím a chci dodržovat usnesení předsednictva

Paroubek odchází

Jiří Paroubek hodil ručník do ringu. Šéf národních socialistů a někdejší premiér se o hlasy voličů v říjnu ucházet nebude. Stranu LEV 21, kterou po odchodu z ČSSD vybudoval, do voleb ale posílá.

Více o dění v malých stranách na str. 3

o mlčenlivosti. Takže se k této spekulaci nebudu, nemůžu a nechci vyjadřovat,“ reagoval na informace vyhýbavě Mynář.

Podle místopředsedkyně Portové mělo čtvrtční předsednictvo pravzhládní průběh.

Celé ho řídil Zemanův kancléř Mynář, i když byl na místě předseda i místopředsedové: „Pan předseda Štengl se na začátku omluvil, že má nějakou virózu, takže seděl a jen tomu celému tiše přihlížel. Bez jakýchkoliv zásahů.“

A že změna bylo pozhnané: Portová byla odsunuta na čtvrté místo plzeňské

kandidátky, také na dalších listinách se přehazovala pořadí a z čela pražské kandidátky vedení SPOZ vyšel zakladatel strany a někdejšího nomenklaturního kádra Miroslava Šloufa. Toho na poslední chvíli nahradil ministr dopravy Rusnokovy vlády Zdeněk Žák. A stal se tak párou ministerskou posilou na kandidátce Zemanovců.

„Mirek Šlouf je určitě výborný lobbista, ale já to beru spíše jako takovou trošku legraci ze strany pražské organizace a Mirka Šloufa,“ glosoval zmlnu Mynář.

Jenže Šlouf to vidí jinak. Své vyškrtnutí pokládá za trapné a předsednictvo označil za šašky.

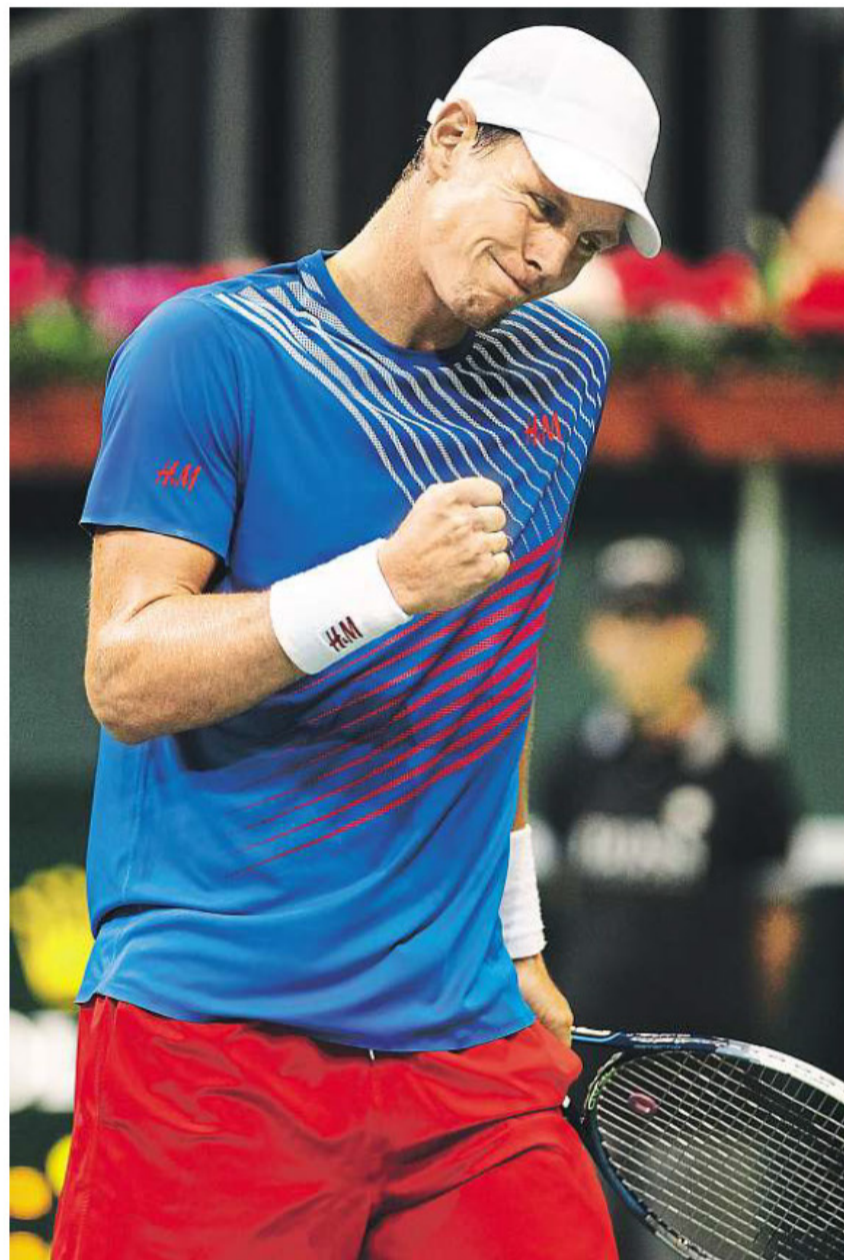
„Já se stále cítím jako lídr pražské kandidátky. Nikdo mi nic oficiálně nedal vědět,“ řekl Šlouf LN včera večer. Že by Zeman vyhrožoval odchodem ze strany, nevěří: „Nechci komentovat, jestli to mohl říct Vratislav Mynář. Ale styl pana prezidenta to není.“

Poté, co kancléř odřídil předsednictvo Zemanovců, vedl i věrejší stranickou tiskovou konferenci. Problémů v regionech se podle svých slov neobává.

Plzeňská i pražská buňka ale chtějí už v pondělí řešit, co dál.

Více čtete na straně 3

Davis Cup: finále na dosah

Česko-Argentina 2:0. Čeští obhájci titulu znovu usilují o postup do finále Davis Cupu. Radek Štěpánek i Tomáš Berdych v úvodních duelech vyhráli, dnes se hraje čtyřhra. Více na straně 17

FOTO MAFA - DAN MATERNA

Sloupek LN

Procento naděje

MARTIN ZVĚŘINA

Do voleb zbývá ještě šest týdnů a už jsme konfrontováni se sliby, jejichž splnění by vyžadovalo ekonomickou výkonnost Německa. Takže utráčet se bude. Anebo nebude? Spíš ne. Ministerstvo práce hlásí, že k poslednímu červenci vyčerpalo čtyři pětiny z celoroční kvóty na dávky v hmotné nouzi. Do konce roku se situace nezlepší a ostatní resorty na tom jsou podobně. Většina výdajů rozpočtu je mandatorních, takže představa, že po volbách přijde čaroděj a všem přidá, je bláhová. Obří daně by zas zadusily růst. Po volbách se změnit málo. Většina voličů si přeje změnu, přitom je čeká rozříznutý parlament s nečitelnými a pochybnými stranami. Ale je tu přece jen naděje, že navzdory opakovanému zklamání z výbuchu politických supernov se mohou změnit zažité zlozvyky politiků. A to v zájmu jejich přežití.

Češi vedli tajnou akci proti Pinochetovi

KAREL SIEBER

PRAHA Před čtyřiceti lety se v Chile chopil moci generál Pinochet. Svržení levicového prezidenta Salvadora Allendeho, který v obklíčení spáchal sebevraždu, bylo těžkou ranou pro ze mě sovětského bloku.

Ty vzápětí s výjimkou Rumunská přerušily s Chile diplomatické vztahy, čímž přišly i o možnost mít v zemi své rozvědky kryté diplomatickou imunitou.

Nemohly proto pomáhat chilským komunistům a dalším spřízněným aktivistům, které junta velmi brutálně pronásledovala.

LN nyní přináší dosud nezveřejněné informace z Archivu bezpečnostních složek. Z nich vyplývá, že československá rozvědka na počátku roku 1975 na žádost chilských komunistů obnovila svou přítomnost v zemi.

Tři rozvědky v akci: neměli rádio, psali tajnopisy

Během doposud neznámé akce s krycím názvem ANDROMEDA byla v Santiagu obnovena rezidence. Tři důstojníci rozvědky v zemi působili pod krytím pracovníků filiálky podniku zahraničního obchodu Transakta.

Od počátku však jejich činnost narážela na problém spojení s Prahou. Ústředí rozvědky pro ně vysílalo pravidelné šifrované relace, ještě dlouho po zahájení činnosti si ale rozvědky nedokázali opatřit dost výkonné rádio, kterým by mohli zprávy přijímat. Nazpátek sami vysílat nemohli, a tak se rozvědka uchýlila k metodě tajného písma. Rezident Stanislav Buřival (krycím jménem Bosák) psal do Prahy dlouhé banální dopisy, které neměly jiný účel než zskryt text skutečných tajnopisných zpráv.

Komunikaci rezidentury s ústředím provázely zmatky a nedorozu-

mění. Už na první dopis v Praze čekali marně – později se zjistilo, že místo na domluvený PO BOX číslo 642 na poště v Jindřišské ulici jej Buřival adresoval na číslo 624.

Rezident se poznal ve šplonážním románu

Ani postup ústředí rozvědky nebyl bez chyb. Kuriózní shodou okolností si rezident Buřival do letadla koupil ke čtení lacinou detektivku Vlastimila Landy Kanárek nezpívá, kterou krátce předtím vydalo vnitřní nakladatelství Magnet. Ve šplonážním románu řídí západoněmecká špiónážní centrála česko-

slovenského agenta, kterého ovšem chrabrá Státní bezpečnost dopadne. Buřival ke svému šoku zjistil, že v knize je přesně popsán tajnopis, kterým byl pro akci ANDROMEDA on sám vybaven. Rozvědka později přiznala, že autor románu si nechal poradit od expertů ze VI. správy.

Celá akce skončila v roce 1982, když rozvědka musela urychleně stáhnout své lidi z Chile, poté, co do USA emigroval bývalý vedoucí obchodního oddělení v Bogotě, který byl do věci zasvěcen.

Více v příloze ORIENTACE, strana 25 a v rubrice SVĚT, strana 8

ČTĚTE V LN

Seberte nám peníze! vyzývá milionář

ROZHOVOR Dieter Lehmkühl je berlínský psychiatr a zároveň dědic akcí pivovaru v hodnotě 36 milionů korun. V rozhovoru pro LN obhajuje svoji iniciativu, aby němečtí milionáři více odevzdávali státu.

strany 26 a 27

Matka, intelektuálka a teroristka

SERIÁL Smrt i život Ulrike Meinhofové, duchovní vůdkyně Frakce rudé armády (RAF), dosud skrývá mnohé otázky. Jaký vliv na její příklon k násilí měla operace mozku? Opravdu spáchala sebevraždu?

strana 36

Zoufalství hokejisty

POHNUTÝ OSUD Před deseti lety se českým hokejem rozléta smutná zpráva: nadějný liberecký útočník Pavel Kábrt spáchal sebevraždu. Co může dovést milujícího otce rodiny a pro všechny kolem bezproblémového kluka k tak zoufalému činu?

strana 18

Tom Luke píše pro LN: Totalita není omyl

HORIZONT Český rodák Tom Luke vzpomíná na léta v koncentračních táborech a poúnorový exil.

strana 12

LIDOVÉ NOVINY
ROČNÍK XXVI - ČÍSLO 215

lidovky.cz

HAVŠTIVTE NÁS ZPRAVODAJSKÝ
SERVER WWW.LIDOVKY.CZ

CENY V ZAHRANIČÍ
Německo, Rakousko 1,90 € | Švédsko 1,10 €

PŘEDPLATNÉ 225 555 533

Dům na nohách

Jednopodlažní dům ve svahu? Vila v Jablonci nad Nisou dokazuje, že to jde

Obdélníkový dům se nachází na terénním zlomu. Nad úroveň pozemku je vynesena dvěma čtveřicemi ocelových sloupů ve tvaru obrácené pyramidy.

FOTO JAN TESAŘ A ADAM GEBRIAN

Jednopodlažní dům v prudce svažitém terénu má některé nevýhody. Například nevyjdete z obývacího přímo na zahradu. Když ale bydlíte v Jablonci nad Nisou a dlouhé měsíce máte na zahradě buď sníh, nebo bláto, může to vlastně být i plus.

ADAM GEBRIAN
architekt

Roku 1960 byl na okraji Los Angeles realizován dnes již legendární dům s přezdívkou Chemosphere podle návrhu nejméně slavného architekta Johna Lautnera. Dům s konstrukcí připomínající deštník stojí na je dně betonové noze v prudkém svahu o sklonu 45 stupňů. Tedy v místě s mimořádně složitými podmínkami pro zakládání, zvláště pak v seizmicky aktivní zóně. Řešením se pro Lautnera stala minimalizace základů na jeden bod a pro vždy tak ukázal, že i zdánlivě nevyužitelné

pozemky je občas možné smysluplně využít. I když jeho dům je dodnes přístupný pouze malou řetězovou lanovkou zespodu od garáže.

O půl století později se do podobného dobrodružství pustil majitel stavební firmy, který ke spolupráci přizval architektky Stempela a Tesaře a statika Jana Horu.

Mezi bytem a domem

Jeho obdélníkový jednopodlažní dům v Jablonci nad Nisou je z ulice takřka neviditelný, schovaný za samostatně umístěnou garáží. Pozemek se nachází v širším centru města, s příjemným výhledem do údolí, ale ve strmém svahu, který na první pohled značně komplikoval realizaci klientova snu o jednopodlažním domě. Občas se zdá, že jen obtížné terény vyvolávají potřebu povolat do služby architekta. Nelze na ně totiž umístit standardizované řešení. Naštěstí.

Dům je podepřen dvěma ocelovými nosníky. Každý se skládá ze čtyř ocelových noh, které tvoří hrany obráceného jehlanu. Sloupy jsou na obou koncích zakončeny kloubem, takže mohou dobře reagovat na teplotní změny a s tím související změny rozměrů jednotlivých prvků. Třetí stabilizační bod (jak známo, rovina je dána třemi body) představuje vystrčený vstup kolmo na hlavní hmotu objektu. Je to jediné spojení s horní úrovní pozem-

ku a také místo napojení inženýrských sítí.

Održení domu od terénu má některé nevýhody (např. nutnost zesílit izolaci podlahy nebo chybějící možnost přímého kontaktu mezi interiérem a exteriérem). Na druhou stranu však má také řadu výhod, zvláště když pomyslíme na množství sněhu, který každým rokem Jablonce zavaluje a který pak musí také odtát... Nemožnost přístupu na zahradu dostatečně vyvažuje terasa o ploše 41 metrů čtverečních a výhled do korun stromů.

Dispozice domu je už pro dvojici architektů Stempel a Tesař typická, stačí si vzpomenout na dům publikovaný v minulém sobotním vydání Lidových novin. Funkční, podélně orientovaný trojtakt neboli sestava zázemí, chodba, pokoje, která je částečně porušena na obou koncích. Na jedné straně se ložnice rozšiřuje na úkor chodby a na straně druhé celou šířku domu okupuje obytný prostor spojený s jídelnou a kuchyní.

Odsud je možné vystoupit na krytou terasu domu, a to hned třemi různými dveřmi. To ostatně platí i pro všechny čtyři zbylé pokoje. Jak ložnice, tak pracovní mají svůj vlastní přístup na terasu, která obíhá plně dvě strany domu. Celoprosklená fasáda je chráněna přetaženou stropní deskou. Ta ji ukryvá před deštěm, sněhem i přímým letním sluncem, ale umožňuje

zimnímu slunci vstup do hloubky interiéru. Zároveň je příjemně rytmizována střídáním otvíravých a neotvíravých částí, tedy šesticí dveří v masivním rámu a šesticí ploch s fixním zasklením a naopak rámem co nejsuštilnějším. Díky přetažení stropní desky se fasáda obejde bez okenic i žaluzií. Dostatek soukromí zajišťují vnitřní závěsy.

Hausbót ukotvený v horách

Zázemí domu, tedy kuchyně, zádveří, šatna, toaleta, koupelna a také sauna, jsou situovány u severní fasády, a pomáhají tak vytvářet teplotní filtr mezi neochlazenější fasádou a teplotními obytnými místnostmi. Chodba je osvětlena pouze jednostranně, z konce od obytné části. Možná je trochu škoda, že jednopodlažní dům není přisvětlen shora. Pokoje ani technické zázemí situované při obvodu domu to nepotřebují, ale chodbě by to prospělo. Dostává tak světlo jen skrze dveře do jednotlivých pokojů, jež jsou pro autory rovněž typické – sahají od podlahy až ke stropu. Umělé stropní osvětlení pomáhá večer přisvětlit terasu.

Konstruktivně je dům kombinací oceli a betonu. Na ocelový rošt nesený čtyřmi nosníky navazují dvě betonové desky (podlahová a stropní) propojené sestavou subtilních ocelových sloupků. Všimnete si jich především na terase, jinak jsou

totiž integrovány do obvodových zdí a nenosných příček. Pocitově dům trochu připomíná hausbót ukotvený v horách: podélná dispozice, venkovní terasa a dřevo na podlaze, na svislé fasádě, ale i na stropě ve venkovní části domu. Vše doplňuje relativně subtilní zábradlí s drátěným výpletem.

Objednavatelem stavby je majitel stavební firmy, který se tak nebál podstoupit nemalé dobrodružství, které realizaci domu nesporně provázelo. Vyplatilo se. Splnil se mu sen o jednopodlažním domě na pozemku, který to na první pohled neumožňoval. Stavba mu dnes slouží jako plnohodnotné bydlení, zároveň však i jako reklama na vlastní stavební firmu a důkaz, že si dokáže poradit i s náročnými situacemi a nebojí se podstoupit riziko nezbytné pro dosažení dobrého výsledku.

FAKTA

Autoři: Ján Stempel, Jan Tesař
www.stempel.cz
Dodavatel: Stavební firma Hájek, s. r. o.
Statika: HH statika, s. r. o. - Jan Hora
Projekt: 2011
Realizace: 03/2012 - 12/2012
Zastavěná plocha: 178 m²
Fotografie: FOTES

Hlavní obytná místnost s třemi možnými výstupy na terasu. Podélná část terasy provází jižní fasádu a je spojena se všemi pokoji v domě. Rozšířená část terasy na jihozápadní straně.